

Кафедра українознавства та міжкультурної комунікації

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ОК 1.1. Українська мова та культура
Статус дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти, форма навчання	перший (бакалаврський), денна форма
Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рік навчання, семестр	1-й рік (1 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Вербицька Лідія Олегівна, канд. філол. н. Ворок Христина Богданівна, канд. філол. н.
E-mail	lidaverbitska2017@gmail.com xyrystynka@ukr.net
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=3072
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

2. Анотація до курсу

Курс «Українська мова та культура» є обов'язковим для вивчення на першому курсі для бакалаврів цієї спеціальності. Оскільки такі дисципліни, як мова, культура, історія та інші гуманітарні набувають сьогодні стратегічного значення, оскільки необхідно формувати у молодого покоління такі компетенції, які дозволять їм розуміти складні процеси, що відбуваються зараз у глобалізованому світі щодо національної ідентичності, національності свідомості, які формуються через знання рідної мови і культури Курс побудований так, що передбачає поглиблення й розширення тих знань, які здобувачі освіти отримали в середній школі. Зокрема, здобувачі

аналізують проблеми мовної свідомості, поглиблюють уявлення про функції мови, форми лінгвоциду, які віддавна використовувалися проти української мови тощо; з історії культури вивчаються глибоко теми, які за своїм змістовим наповненням свідчать про приналежність української культури до європейської цивілізації, а ці всі проблеми повинні знати й розуміти спеціалісти будь-якої галузі.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Мета:

З української мови: формувати національно-мовну особистість, підвищити загальномовний рівень майбутніх фахівців, ознайомити студентів з нормами сучасної української мови в професійному спілкуванні, з основними вимогами до складання і оформлення документів, формувати культуру, практичні навички ділового усного і писемного спілкування. Навчити студентів/курсантів уміння грамотно спілкуватися мовою професії, що обумовлює органічний взаємозв'язок з іншими спеціальними дисциплінами, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності й налагоджувати ділове співробітництво на національному й міжнародному рівнях.

З української культури:

Ознайомити здобувачів вищої освіти із закономірностями виникнення та джерелами формування української культури, особливостями її розвитку на різних етапах історії України, з'ясувати сутнісні ознаки духовної культури нашого народу, її гуманістичну спрямованість, відкритість перед культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер. Навчити студентів вільно оперувати сучасними концептами історичної культурології та широким фактологічним матеріалом.

3.2. Завдання:

Українська мова

- сформувати мовну свідомість та мовну стійкість у здобувачів;

- виховувати культуру професійного спілкування з урахуванням двох аспектів: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів і їх фахової мовної культури;
- сформувати стійкі уміння й навички нормативної роботи з різностильовими текстами;
- сприяти постійному збагаченню словникового запасу;
- активізувати й поглибити знання з лексики, граматики, орфографії та пунктуації;
- формувати уміння самостійно здобувати і застосовувати знання, користуватися спеціальною та довідковою літературою;
- вчити правильно використовувати мовні засоби для усного та письмового мовлення, фіксації чи передавання інформації в різних комунікативних ситуаціях.

Українська культура

- сформувати знання про сутність, закономірності існування та розвитку культури та способи її пізнання;
- навчити аналізувати явища культури як систему культурних феноменів, зважаючи на специфіку спеціальності, яка передбачає розуміння рідної культури в контекстів світових культурних процесів;

- навчити здобувачів самостійно здійснювати інформаційний пошук, аналізувати інформацію, робити висновки та презентувати їх;
- сприяти засвоєнню знань про найвидатніші здобутки людської цивілізації в галузі культури, в тому числі культури української.

3.3. Компетентності :

Загальні компетентності:

- ЗК01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК07 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК08 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК09 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК12 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК13 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК14 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК16 Формування Ідентичності та почуття гідності в результаті осмислення соціального та матеріального досвіду минулих поколінь, розуміння історії та культури України.

Фахові компетентності:

- ФК02 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
- ФК07 Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

3.4. Програмні результати навчання

- РН02 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
- РН21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- РН22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни складається з 32 тем. Вони вивчаються протягом семестру, який завершується екзаменом. Після вивчення кількох тем передбачено контрольні роботи, а в процесі курсу – на семінарських та практичних заняттях здобувачі освіти виконують різні форми роботи: доповіді, презентації, реферати, практичні завдання.
Обсяг дисципліни:	4,5 кредити, загальний обсяг 135 годин, з них лекцій – 16 годин, семінарів – 16 годин, практичних – 32 години, самостійної роботи – 71 година.
Форми навчання	лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях та під час консультацій).

5. Інформаційний зміст курсу

Тема 1. Культура: сутність, структура, функції. Мова як феномен культури. Мовна свідомість. Стратегічне значення мови й культури в сучасних умовах.

Поняття «культура». Етимологія та зміст терміна. Структура та функції культури в суспільстві. Типологія культур. Історичні передумови виникнення та джерела формування української культури. Періодизація розвитку української культури. Поняття мовної свідомості та мовної стійкості. Роль мови у суспільному житті. «Мова – сорочка духу народного» (Панас Мирний). Мовна політика в Україні. Закони України про мову. Походження української мови.

Тема 2. Літературна мова. Мовна норма. Типи мовних норм. Словники.

Поняття «загальнонаціональна мова». Мовна картина світу. Форми української мови. Літературна мова. Мовна норма, типи мовних норм: орфоепічні, акцентуаційні, лексичні, орфографічні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, словотвірні, пунктуаційні. Суспільне значення культури мови як елемента загальної культури людини. Загальні вимоги до мовлення: правильність, змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність та доцільність.

Тема 3. Сучасна війна в Україні: філософсько-культурологічна візія. Аналіз культурологічних інтерв'ю Оксани Забужко.

«Час переписувати візію світу, в якому не було України» - про дерусифікацію України. «Україна зламала інерцію поразок» - про засилля русистики у західній славистиці, народних амбасадорів України, слово, що «стало плоттю», та відповідальність російської літератури. «Війна України за незалежність покликана усунути помилки 300-літнього циклу людської історії» - про «війну смислів», шанс показати свою, українську ідентичність і культуру, а також про мову, зокрема, про перехід на українську під час війни.

Тема 4. Український правопис крізь постаті мовознавців.

Видатні мовознавці та укладачі правопису 1928 року: Іван Огієнко, Агатангел Кримський, Олекса Синявський, Олена Курило, Євген Тимченко та ін. Вилучення літери г, кличного відмінка.

Тема 5. Праслов'янська культура та культура Київської Русі.

Культура на українських землях у найдавніші часи. Міфологічний простір слов'янського язичництва. Вплив Візантії та християнства на культуру Київської Русі. Поняття про візантизм. Виникнення Візантійської імперії. Християнство – головна підвалина культури Візантії. Філософія й наука у Візантії. Літописна традиція. Роль храму як «земного неба» у Візантії. Феномен ікони: іконоборці та іконошанувальники. Церковна поезія: Іоан Золотоустий, Роман Солодкоспівець. Значення Візантійської культури. Демонстрація фільму (10 хв.) про культуру Русі-України.

Тема 6. Правопис 2019: що пишемо по-новому?

Методика реалізації українського правопису. Зміни в структурі нової редакції правопису. Основні зміни в редакції правопису 2019 року порівняно з редакцією правопису 1990 року. Основні та варіативні зміни; утворення та вживання фемінітивів у мовленні.

Тема 7. Русь і руська спадщина – «наша і несвоя»? Історична правда про походження та формування української культури.

Історичні передумови виникнення та формування української культури. М.-Р.

Стех «Про Русь і руську спадщину».

Київська Русь: культурні виміри (література, мистецтво, освіта).

«Повчання дітям» Володимира Мономаха – одна з найвидатніших пам'яток літератури Київської Русі. Постать Володимира Мономаха в українській культурі. Жанр повчання в літературі. Головні ідеї «Повчання...» Сучасне звучання цього твору.

Ікона як культурний феномен. Виникнення традиції іконописання у Візантії. Особливості візантійської ікони: символіка і колористика. Українська ікона, її національні особливості. Головні сюжети ікон; призначення ікон. Характеристика ікони (за вибором).

Тема 8. Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Писемна професійна комунікація.

Функціонально-стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Офіційно-діловий стиль: призначення, мовні засоби та сфера вживання. Науковий стиль: призначення, ознаки та мовні засоби. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. Основні вимоги до тексту документів. Оформлення результатів наукової діяльності. Стилістичні норми.

Тема 9. Культура України в XIV-XVI ст. Український ренесанс.

Епоха Відродження - важливий етап у культурному розвитку Європи. Трактат Піко делла Мірандола «Про гідність людини» (1486), його актуальність у наш час. Українське культурне піднесення (кінець XV - початок XVII ст.). Братства і їх роль у розвитку культури. Львівське братство.

Тема 10. Лексичний аспект сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Лексичні засоби професійного мовлення. Лексика української мови з погляду її походження та зі стилістичного погляду. Багатозначність, омонімія, синонімія, антонімія, паронімія. Правильність вживання слів у властивих їм значеннях. Слова-паразити, жаргонізми, лайливі та вульгарні слова. Росіянізми та англіцизми у професійному спілкуванні.

Тема 11. «Якби ми дожили до національного театру, тоді б ми стали нацією» (В. Шекспір). Українське театральне мистецтво: від народних ігор до сучасного перформенсу.

Античні витоки театру. Початки українського театру: інтермедія, інтерлюдія, вертепна й шкільна драма. Український театр корифеїв. Його видатні діячі. Модерний театр Леся Курбаса і його естетичні засади. Український театр у XXI столітті.

Тема 12. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.

Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Способи творення термінів. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські термінологічні словники. Термінологія обраного фаху.

Тема 13. Українське бароко – видатне явище в європейській культурі.

Італійське бароко. Філософія бароко та його мистецькі риси. Людина в бароковій культурі.

Світогляд українського бароко, його специфіка порівняно із західноєвропейським. Українське козацьке бароко (Мазепинське бароко). Львів – місто барокової культури. Бароко в українській літературі. Барокова музика.

Тема 14. Фразеологізми у професійному мовленні.

Порушення фразеологічної точності. Переклад іншомовних усталених виразів та фразеологічні звороти. Професійні фразеологізми. Переклад іншомовних усталених виразів та фразеологічні звороти.

Тема 15. «Найяскравіша постать найвеличнішої епохи»: Іван Мазепа і мазепинське бароко.

Поняття українського бароко. Його світоглядні засади. Роль Гетьмана Івана Мазепи в політичному житті України XVIII ст. Іван Мазепа – видатний культурний діяч своєї епохи. Просвітницька і загальнокультурна діяльність великого українця. Іван Мазепа – меценат і письменник. Життя Гетьмана Мазепи – приклад жертвовного служіння українському народові.

Тема 16. Словотвірні норми – основа слова. Основні словотвірні моделі сучасної української мови та їх порушення.

Правила творення слів за словотвірними моделями. Аналіз найпоширеніших помилок на словотвірному рівні (неправильне вживання префіксів, ненормативне вживання суфіксів, використання суфіксальних моделей замість префіксально-суфіксальних, ненормативне вживання слів, утворених способом осново- і словоскладання та ін.). Уживання префіксів та суфіксів у професійному мовленні.

Тема 17. Модернізм як явище європейської культури. Модерні тенденції в українській культурі к. XIX- поч. XX ст.

Модернізм як специфічний культурний феномен. Його філософсько-світоглядні підвалини. Українська культура на шляху національного відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.). Модернізм як мистецький напрям та його характерні риси. Модерні тенденції в українській культурі. Модерні течії в мистецтві: імпресіонізм, експресіонізм, символізм, кубізм, супрематизм.

Тема 18. Ономастичні норми.

Українські відповідники російських імен. Правила написання українських імен. Присвійні прикметники, утворені від власних назв. Творення та відмінювання імен, прізвищ та по батькові. Чергування голосних при словозмінах у власних назвах.

Тема 19. «Вони засідають у душі своїх героїв – і нею, мов магічною лампою, освічують все оточення» (І. Франко): українські модерністи у світовому контексті.

Модернізм в українській літературі: трагічний розрив між духовністю та існуванням («Камінний господар», «Лісова пісня» Лесі Українки), наголошення на біологічній сутності людини, глибині природних інстинктів (Г. Хоткевич, В. Винниченко), психологічне самозаглиблення та ослаблення зв'язків героя з оточенням (М. Коцюбинський, О.Кобилянська). Література 20-х рр. Творчість представників літературних груп, об'єднань, організацій — «Музагет», «Аспанфут», «Асоціація комункульту», «ВАПЛІТЕ», «Авангард», «МАРС», «Нова генерація» та інші.

Тема 20. Фонетичні аспекти культури професійного спілкування. Орфоепічні та акцентуаційні норми.

Фонетичні аспекти культури професійного спілкування (артикулювання, наголошування, інтонування, засоби милозвучності). Вимова звуків у словах. Найтипівші орфоепічні помилки (вимова ненаголошеного «а» замість «о», м'яка вимова приголосного перед «е», оглушення дзвінких звуків, нечітка вимова звука «й» після апострофа і між голосними тощо). Принцип милозвучності української мови. Чергування прийменників і префіксів у – в. Чергування і – й, з – зі – із. Наголошування лексем відповідно до вимог української літературної мови. Подвійний, рухомий наголос.

Тема 21. Українська культура в епоху «Розстріляного Відродження». Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен.

Суспільно-політичні процеси в Україні на початку XX століття. Еміграція української культури за кордон. «Розстріляне відродження»: причини і наслідки. Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен. Олександр Довженко – основоположник українського поетичного кіно. Чарлі Чаплін: «Я знаю тільки одного видатного майстра кіно, якого слов'янство дало світові: це – Довженко». Проблематика фільмів О.Довженка та їх жанрові особливості.

Тема 22. Граматичні категорії іменника у професійному мовленні.

Утворення та функціонування граматичних форм іменника. Рід іменників. Рід незмінюваних іменників. Число іменників. Закінчення іменників твердої, м'якої та мішаної груп. Кличний відмінок іменників I, II відміни. Родовий відмінок множини іменників.

Тема 23. «Вони були геніями, вони були українцями – саме тому їх убили»: трагедія українських митців 1920-1930-х років.

Поняття «український культурний ренесанс». Шляхи розвитку української культури як проблема Літературної дискусії 1925-28рр. Модерний український театр: творчий тандем Леся Курбаса й Миколи Куліша. «Бойчукісти» як культурний феномен. Український мистецький авангард: О.Богомазов, Г.Нарбут, К.Малевиц, Олександра Екстер та ін. Еміграція української культури за кордон: причини й наслідки.

Тема 24. Граматичні категорії прикметника, займенника та прислівника у професійному мовленні.

Присвійні прикметники. Ступені порівняння прикметників. Відмінкові форми займенників. Найтиповіші порушення: утворення присвійних прикметників, утворення ступенів порівняння прикметників, поєднання вищого ступеня порівняння прикметників у словосполученнях без прийменників чи сполучників та ін.

Тема 25. Епоха «шістдесятників» в українській культурі.

Покоління шістдесятників. Мистецькі завдання, які вони ставили перед собою. Найвидатніші представники цього покоління. Праця Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація»? : головні ідейні акценти. Українське поетичне кіно: новий етап розвитку.

Тема 26. Функціонування числівника та дієслова у професійному мовленні.

Нормативне вживання числівників, їх відмінювання. Поєднання числівників з іменниками. Правопис складних та складених числівників, їх відмінювання. Числові іменники в офіційноділовому стилі.

Утворення особових форм дієслова. Способи дієслова, їх відмінювання. Використання форм дієслів у професійній діяльності. Віддієслівні іменники. Пасивні конструкції. Дієприкметник, дієприслівник.

Тема 27. «Прорватись крізь залізну завісу»: ціна мистецтва українських шістдесятників.

Політична і культурницька діяльність шістдесятників. Шістдесятники у мистецтві: Микола Вінграновський, Євген Гуцало, Іван Драч, Роман Іваничук, Ірина та Ігор Калинці, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Василь Симоненко, Васль Стус, Григорій Тютюнник, Валерій Шевчук; Алла Горська, Опанас Заливаха, Віктор Зарецький, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Стефанія Шабатура; Сергій Параджанов, Юрій Ілленко, Леонід Осика, Лесь Танюк; Григорій Кочур та Микола Лукаш.

Тема 28. Синтаксичні норми фахового мовлення.

Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення. Правила побудови та утворення словосполучень і речень. Порядок слів у реченні. Координація підмета і присудка. Ненормативне керування. Помилки й неточності у вживанні однорідних членів речення. Невдале використання пасивних конструкцій, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів. Використання особових та безособових речень як синонімічних синтаксичних конструкцій в офіційно-діловому стилі.

Тема 29. Розвиток та перспективи сучасної української культури. Епоха постмодернізму. Війна в культурі.

Соціально-політичні умови становлення сучасної української культури. Постмодернізм як філософія розвитку української культури. Сучасні культурні виклики. Літературний процес у сучасній Україні. Дилема: книга чи інтернет? Основні визначення постмодерністської літератури. Сучасна українська музична культура, кіно- та театральне мистецтво. Скульптура, архітектура, образотворче мистецтво, народно-прикладне мистецтво. Нові види мистецтва в епоху інформаційно-комунікаційних технологій і синтез мистецтв. Відгук воєнних реалій у сучасній українській культурі.

Тема 30. Пунктуаційні та орфографічні норми сучасної літературної мови у професійній сфері.

Типові порушення пунктуаційних та орфографічних норм в офіційно-діловому стилі. Неправильне вживання розділових знаків для відокремлення обставини, означення, прикладки; при однорідних членах речення; у простому і складному реченні та ін. Вживання тире та двокрапки у простому та складному реченні. Типові орфограми.

Тема 31. «Між дискотекою й візантійським храмом»: український постмодернізм як явище культури постіндустріального суспільства.

Епоха постмодернізму: химерне переплетіння світоглядів. Іван Марчук: творчий шлях визнаного українського генія. Постмодернізм в українській літературі. Юрій Андрухович: найяскравіший представник українського постмодернізму. Творчість Сергія Жадана – поєднання джазу у слові, літературного есе та звичайної історії сучасної людини. Сучасна українська вишивка: код національної культури. Парадигма постмодернізм в українському образотворчому мистецтві. Війна і сучасне українське культурне життя.

Тема 32. Редагування текстів професійного спрямування.

Типові порушення пунктуаційних, синтаксичних, лексичних, словотвірних, морфологічних, ономастичних та орфографічних норм у професійній сфері.

6. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Культура: сутність, структура, функції. Мова як феномен культури. Мовна свідомість. Стратегічне значення мови й культури в сучасних умовах.	4	2			2

Тема 2. Літературна мова. Мовна норма. Типи мовних норм. Словники.	4			2	2
Тема 3. Сучасна війна в Україні: філософсько-культурологічна візія. Аналіз культурологічних інтерв'ю Оксани Забужко.	4		2		2
Тема 4. Український правопис крізь постаті мовознавців.	4			2	2
Тема 5. Праслов'янська культура та культура Київської Русі.	4	2			2
Тема 6. Правопис 2019: що пишемо поновому?	4			2	2
Тема 7. Русь і руська спадщина – «наша і несвоя»? Історична правда про походження та формування української культури.	4		2		2
Тема 8. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Писемна професійна комунікація.	4			2	2
Тема 9. Культура України в ХІУ-ХУІ ст. Український ренесанс.	4	2			2
Тема 10. Лексичний аспект сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	5			2	3
Тема 11. «Якби ми дожили до національного театру, тоді б ми стали нацією» (В.Шекспір). Українське театральне мистецтво: від народних ігор до сучасного перформенсу.	5		2		3
Тема 12. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.	5			2	3
Тема 13. Українське бароко – видатне явище в європейській культурі.	4	2			2
Тема 14. Фразеологізми у професійному мовленні.	6			2	4
Тема 15. «Найяскравіша постать найвеличнішої епохи»: Іван Мазепа і мазепинське бароко.	4		2		2
Тема 16. Словотвірні норми – основа слова. Основні словотвірні моделі сучасної української мови та їх порушення.	6			2	4
Тема 17. Модернізм як явище європейської культури. Модерні тенденції в українській культурі к. ХІХ- поч. ХХ ст.	4	2			2

Тема 18. Ономастичні норми.	4			2	2
Тема 19. «Вони засідають у душі своїх героїв – і нею, мов магічною лампою, освічують все оточення» (І. Франко): українські модерністи у світовому контексті	4		2		2
Тема 20. Фонетичні аспекти культури професійного спілкування. Орфоепічні та акцентуаційні норми.	4			2	2
Тема 21. Українська культура в епоху «Розстріляного Відродження». Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен.	4	2			2
Тема 22. Граматичні категорії іменника у професійному мовленні.	4			2	2
Тема 23. «Вони були геніями, вони були українцями – саме тому їх убили»: трагедія українських митців 1920-1930-х років.	4		2		2
Тема 24. Граматичні категорії прикметника, займенника та прислівника у професійному мовленні.	4			2	2
Тема 25. Епоха «шістдесятників» в українській культурі.	4	2			2
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6
Тема 26. Функціонування числівника та дієслова у професійному мовленні.	4			2	2
Тема 27. «Прорватись крізь залізну завісу»: ціна мистецтва українських шістдесятників.	4		2		2
Тема 28. Синтаксичні норми фахового мовлення.	4			2	2
Тема 29. Розвиток та перспективи сучасної української культури. Епоха постмодернізму. Війна в культурі.	4	2			2
Тема 30. Пунктуаційні та орфографічні норми сучасної літературної мови у професійній сфері.	4			2	2

Тема 31. «Між дискотекою й візантійським храмом»: український постмодернізм як явище культури постіндустріального суспільства.	4		2		2
Тема 32. Редагування текстів професійного спрямування.	4			2	2
Усього годин	135	16	16	32	71

7. Завдання для самостійного опрацювання

З метою закріплення викладеної на лекціях інформації, для розширення тематики матеріалу з курсу здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання у вигляді презентацій, рефератів, доповідей. Результати роботи вони доповідають на семінарах та консультаціях.

8. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, семінарські заняття із поточним контролем виконання індивідуальних завдань (доповіді, презентації) та проведенням контрольних робіт, практичні заняття, консультації.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- лекції;
- семінарські заняття;
- практичні заняття;
- консультації;
- самостійна робота (консультує і скеровує викладач).

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

10. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/content/polozhennya-vnutrishni-standarti-zabezpechennya-yakosti-osviti> та «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/content/polozhennya-vnutrishni-standarti-zabezpechennya-yakosti-osviti>

Поточний контроль

Здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять (семінарських та практичних): перевірка знань після самостійного опрацювання матеріалу, усне опитування, презентації за темами занять, тестова перевірка знань. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-бальною (національною) шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами «5», «4», «3», «2».

Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
<p>Робота на семінарському / практичному занятті; самостійна робота.</p>	<p>5 – здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, в письмових творчих роботах, глибоко, всебічно розкриває зміст теоретичних питань, без помилок виконує практичні завдання, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; мовлення здобувача освіти грамотне, він вільно висловлює свою думку.</p> <p>4 – здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладенні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. У мовленні допускає незначні помилки.</p> <p>3 – здобувач освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових робіт, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>2 – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі. Фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та в письмових відповідях, робить помилки в своєму мовленні, фактичний матеріал знає поверхово, допускає грубі фактичні помилки.</p>

Творче завдання (презентація, реферат)	<p>5 балів – творче завдання виконано згідно з вимогами, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми; доповідь структурована, логічна, містить елементи проблемного піходу; доповідач має контакт з аудиторією. Презентація та реферат самостійні, немає ознак плагіату, тема представлена повно й усебічно; мовлення доповідача грамотне, вільне, багате.</p> <p>4 бали – творче завдання виконано згідно з вимогами, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але робота недостатньо самостійна, трапляються поодинокі мовні огріхи.</p> <p>3 бали – презентація/реферат виконані невчасно, відзначаються суттєвими текстовими запозиченнями, здобувач освіти не може достатньо глибоко коментувати свої висновки; у мовленні є значні огріхи.</p> <p>2 бали – презентація переобтяжена текстом, яким здобувач не володіє вільно, реферат скопійований і здобувач погано знає його зміст, є багато мовних помилок.</p>
Робота на практичному занятті; самостійна робота	Оцінювання здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД».

Підсумковий контроль

вид підсумкового контролю з дисципліни – екзамен, умовами допуску до якого є виконані поточні завдання, своєчасно відпрацьовані пропущені заняття, проєкт-презентація за обраною темою.

Розподіл балів за видами робіт:

Поточний контроль, в т. ч.:

Оцінювання під час аудиторних занять (усні відповіді за планом семінару, презентація за додатковими темами, реферат) – 20 б.

Дві контрольні роботи протягом курсу – 20б.

Підсумковий контроль: екзамен – 60 б.

Разом – 100 б.

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою і переводиться в національну (чотирибальну) шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості, в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у таблиці:

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	

81-90	B	добре	зараховано
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
36-50	FX		
0-35	F	незадовільно	не зараховано

11. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування лекційних, семінарських, практичних занять і виконання завдань самостійної роботи.

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перескладання в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

- заборгованість із поточного контролю;
- заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості з підсумкового контролю організовується в форматі перескладання екзамену.

Дотримання принципів академічної доброчесності: творчі роботи (презентації/реферати) здобувачі виконують самостійно, покликаючись на використані джерела.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. За заг. ред. О.Сербенської. Львів, 1994.
2. Антоненко–Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К., 1991.
3. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. К., 1990.
4. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навчальний посібник. К., 1999.
5. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навч. посіб. для вищ. та сер. спец. навч. зал. 4-те вид., перероб. і доп.. К., 2002.
6. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної. Редакція від 25.06.2023, підстава - 2309-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
7. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. С.М.Клапчук, Б.І.Білик, Ю.А. Горбань та ін.: За ред. С.М.Клапчука. 6-те вид., випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2007. 358 с.
8. Лабач М.М., Бабій І.В., Конівіцька Т.Я., Хлипавка Г.Г. Джерела національної ідентичності. Хрестоматія з української мови та культури. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 242 с.
9. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування. К.: Каравела, 2005. 352 с.

10. Микитюк О.Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: Навч. посібник. Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2010. 440 с.
11. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: Сполом, 2001. 224 с.
12. Середницька А.Я., Куньч З.Й. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібник. За ред. канд. філол. наук Г.Л. Вознюка. К.: Знання, 2011. 211 с.
13. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник-практикум. Г.Л. Вознюк, С.З. Булик-Верхола, І.П. Василюшин, М.В. Гнатюк, І.Б. Ментинська, І.Д. Шмілик. 4-те вид., доповн. і випр. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 300 с.
14. Український правопис: довідкове видання. Київ: Наукова думка, 2019. 393 с.
15. Фаріон І. Мова – краса і сила. Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2007. 168 с.
16. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (Науково-навчальне видання): [монографія]. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 328 с.

12.2. Додаткова

1. Вербицька Л.О. Мова як складова існування культури. Закарпатські філологічні студії. №29. Том 1. 2023. С.198-202.
2. Історія української культури. За заг. ред. І. Крип'якевича. 4-е вид-ня. К.: Либідь, 2002. 656с.
3. Конівіцька Т. Я., Вербицька Л. О., Пилипець О. В. Типологія електронних ресурсів вивчення української мови в час війни. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького дер-жавного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 64. Том 1. – С.275-284.
4. Маланюк Є. Нарис з історії нашої культури. К. : Обереги., 1993. 79 с.
5. Попович М. Культура. Ілюстрована енциклопедія України. Балтія-друк, 2009. 184 с.
6. Попович М. Нарис історії культури України. АртЕк, 2017. 726с.
7. Verbytska, L., Babii, I., Botvyn, T., Konivitska, T., & Khlypavka, H. (2023). The language education and the language component as an element of countering hybrid threats in Ukraine. *Multidisciplinary Science Journal*, 5, 2023ss0504. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2023ss0504>

12.3 Інформаційні ресурси

1. Віртуальний університет ЛДУБЖД. <https://virt.ldubgd.edu.ua/>

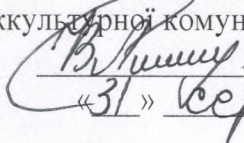
Львівський державний
університет безпеки
життєдіяльності

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

Розглянуто на засіданні кафедри українознавства та міжкультурної комунікації
протокол від « 31 » серпня 2023 р. № 1

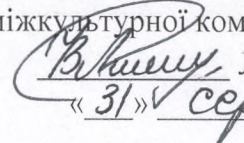
РОЗРОБНИК

Викладачка кафедри українознавства
та міжкультурної комунікації

Лідія ВЕРБИЦЬКА
« 31 » серпня 2023 р.

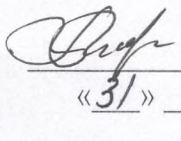
ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри українознавства
та міжкультурної комунікації

Лідія ВЕРБИЦЬКА
« 31 » серпня 2023 р.

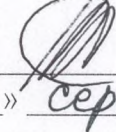
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Емілія КОСТИШИН
« 31 » серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

Ірина БАБІЙ
« 31 » серпня 2023 р.

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					